

tier. *Practicar. lib. 2. quæst. 125. Garcia num. 151. Mathienz. in l. 3. gloss. 7. num. 9. tit. 9. lib. 5. Recop. Bæza d. cap. 11. num. 111. cum seqq. Azeved. sup. num. 18. Ayora num. 41. Idem admittit quoad matrem dotantem, soluto matrimonio, Azeved. n. 19. ubi quid si bona non supersint superlucrata.*

13 A communi sententia dissentiunt Anton. Gom. ubi proxime, Castill. in l. 53. Tauri, num. 24. hæc quidem de juris rigore maximam obtinet probabilitatem, ut agnoscent Garcia, & Ayora ubi proxime, Molin. d. disp. 424. num. 9. qui tamen non audent à magis recepta apud Interpretes, & in praxi resiliere, eamque ut æquitati, ac prudentiæ consonam amplectitur Bæza latè agens à num. 97.

Ad Num. 4.

14 Si maritus constante matrimonio Decurionatum, Tabellionatum, vel munus aliud obtinuerit ex illis, quæ pecunia æstimantur, & vendi saltem ex regia facultate communiter solent, quoad pretium uxori officia illa communicantur, ut bona multiplicata, ita ut tantundem deducat mulier ex bonis communibus, quanti munus valere constiterit. Guttier. *Practicar. lib. 2. quæst. 64. in fin. Garcia de expens. cap. 4. num. 15. & de conjug. acquast. num. 67. Azeved. in l. 5. num. 1. & 2. in fin. tit. 9. lib. 5. Recop. Mathienz. in eadem l. 5. gloss. 4. à num. 4. Ayora sup. part. 1. cap. 8. num. 16. qui resolvit, æstimandum officium juxta tempus præsens, et si minoris emptum sit, Consentit Garcia de conjug. acquast. n. 68. & num. 67. scribit, uxori pro parte pretium Officii acquiri, et si precibus impetretur gratis: quod videtur opponi dictæ legi 5. Recopilar. ubi cavetur, ne officia à Rege concessa marito, communicentur consorti. Et quanvis Regiam cõstitutionem de muneribus publicis justitiæ administrationem habentibus, strictè accipiant Mathienz. in d. l. 5. gloss. 2. num. 2. Azeved. ibi, num. 1. illud sanè mihi non probatur; nam hujusmodi officia ex sui natura uxoribus nequeunt communicari, cum nec æstimationem recipiant, nec per feminas exerceri permittatur, l. *Femina, de reg. jur.* Unde verba legis potiùs de officiis pretio æstimabilibus intelligi debent, quæ si maritus ex liberalitate Principis, aut privati acquisierit matrimonio constante, nihil ex eo uxor consequi poterit, sicut neque de rebus cæteris per donationem comparatis, l. 3. l. 5. tit. 9. lib. 5. Recop. Et ut hæc lex quinta rectè procedat, intelligenda est de officiis pecuniâ æstimabilibus, quæ mulieribus possunt communicari; alioqui exceptio non foret de regula, ut debet esse, l. *Quæstium 12. §. Idem Pomponius respondit domo, el 2. ff. de fund. instruct. l. Nam quod liquide 4. §. fin. de pen. legat. Barbosa axiom. 85. num. 6. dixi sup. lib. 1. cap. 6. n. 23.**

Verf. Ego verò contrariam.

Hæc opinio communis est, ut ex præmissis apparet: & quæ D. Covar. pro ejus comprobatione adducit, latè prosequitur Mathienz. in d. l. 5. gloss. 4. n. 4. cum seqq.

Ibi: Hoc probatur ex eo quod.

15 Hinc deducitur, quod si munus non esset pecuniâ, sed precibus comparatum, nullam partem in

illo uxor haberet, sicut nuper ostendimus sub num. 14.

16 Si maritus constante matrimonio juspatronatus in Ecclesia acquisierit ex fundatione, aut dotatione, aut ex emptione universitatis bonorum, quæ illud contineatur, licet maritus solus præsentet, tamen soluto conjugio, femina, aut ejus hæredes præsentandi jure potentiunt unâ cum marito, vel successoribus ipsius, prout matrimonium dissolvi contigerit. Garcia sup. num. 165. tract. de conjug. acquast. Mathienz. in l. 5. gloss. 4. num. 5. tit. 9. lib. 5. Recopil. Bæza de decim. tutor. cap. 23. num. 17. Guttier. de tutel. part. 3. cap. 29. num. 5. Sanch. *Consil. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 71. n. 31.* Spin. de testam. gloss. 41. num. 63. D. Frass. de regio patron. *Indiar. cap. 5. num. 7. & 8.* nec enim feminis præsentandi ad Beneficia usus interdicitur, quanquam eligere venentur. Vivian. de jurepatr. lib. 5. cap. 1. num. 9. Juspatronatus licet quoad substantiam sit individuum, quoad exercitium tamen recipit divisionem, & plures possunt existere patroni ejusdem Ecclesiæ, qui vel simul, vel alternis vicibus solent præsentare, cap. 1. & ibi Gloss. de jurepatronat. cum aliis apud D. Frass. cap. 4. num. 60. & 61. ubi plures.

Ibi: Deinde cum facillimè.

17 Quæ fieri nequeunt absque Principis facultate, ab ejusque voluntate pendent, impossibilia censentur. Sanch. cum plurimis de matrim. lib. 5. disp. 5. num. 5. Barbosa axiom. 118. num. 4. Alfar. de off. Fiscal. gloss. 8. num. 3. Salgad. de Reg. protect. p. 2. cap. 6. num. 86. sed hoc limitatur cum Princeps frequenter, ac facillè aliquid deprecantibus solet concedere. Gregor. Lop. in l. 13. gloss. 3. tit. 9. p. 6. Anton. Gom. in l. 9. Tauri, num. 18. verf. Secundo non obstat, Molin. de primog. lib. 2. cap. 13. à n. 8. & alii quamplures, quos congerit Sanch. dicta disp. 5. num. 12. Unde officia alienabilia censentur, quanquam absque Principis assensu vendi prohibeantur. Merlin. de legitim. lib. 2. tit. 2. quæst. 24. num. 3. quia scilicet facillè talis facultas impetrari consuevit. Quoad officia Curie Romanæ, de quibus Merlinus ibi, ipsam consulas.

Ibi: Multò minus nocet posteriori.

18 Officia publica, quæ vendi possunt accedente Principis facultate, in legitimam liberis esse imputanda, sustinent Merlin. d. quæst. 24. num. 1. Mathienz. in l. 3. gloss. 2. num. 13. tit. 8. & in l. 5. gloss. 4. num. 6. tit. 9. lib. 5. Recopilat. Garcia de expens. cap. 4. num. 15. Anton. Gom. in l. 29. Tauri, num. 21. Parlador. different. 150. §. 3. num. 13. & 14. Pichard. post §. Quædam actiones 20. *Instit. de action. tract. de collat. art. 3. num. 48. cum seqq.* & alii, quos refert Hermosilla in l. 3. gloss. 6. n. 59. tit. 4. part. 5. Ex his observandum, tum quod licet officium nullatenus vendi possit, si tamen ad hæredes sit transmissibile, imputatur: tum quod æstimatio officii est faciendâ secundum tempus mortis patris, sive pluri, sive minori emptum sit, quod & tenet Merlin. sup. lib. 2. tit. 2. q. 21. num. 15.

Ad Num. 6.

19 Vide laudatos supra, num. 14. Officia quidem publica quoad æstimationem pro parte ad uxorem, spectant, ut bona superlucrata matrimonio constante,

stante, quanquam venalia omninò non sint, modò ad hæredes mariti transfere possint, ad instar muneris empti pecuniâ patris: quod, ut nuper est prænotatum, intuitu transmissionis imputatur filio, quanvis venundari prohibeatur, l. *Omnimodo 30. §. Imputari, C. de inoffic. testam.*

Verf. Verum an horum munerum.

20 Hæc nostri præsidis non sunt, sed à Cornelio Brederodio adjecta, ut notatur in prima pagina codicis, quo variæ, ac practicæ continentur, quod demonstratur per hoc signum [positum initio versiculi hujus. Nihilominus aliqua obiter superaddere agrè non feram. Quoad primum nemini dubium est, quin non expediat munera publica pretio conferre: sed an liceat, quæstionis est, de qua Lessius de just. & jure, lib. 2. cap. 32. à num. 24. & num. 29. docet quæ desiderantur, ut licita sit venditio, scilicet autoritas in vendente, aptitudo in emptore, moderamen in pretio, convenientia erga commune bonum: & quod attinet ad Magistratus, & officia justitiæ administrationem habentia, consule Bobadill. in *Politic. lib. 1. cap. 2. num. 21. in fin. & cap. 14. num. 14. cum seqq.* ubi latè, ac egregiè, plurimos congerens, qui de hujusmodi munerum venditione differunt. Solorzan. ubi mox laudabitur.

21 In his Indiarum regionibus Decurionatus omnes, Tabellionatus cujusque provinciæ, aut civitatis, atque cætera munera, quæ justitiæ administrationem annexam non habent, publicè sub hæsa per administratores Regii gazophylacii, cui pretium cedit, obitu emptoris vacant; possunt tamen per renunciationem ad alios transferri sub forma præscripta, & toties quoties renunciatio intercedit, effectumque sortitur, tertia pars pretii ærario Regio inferitur, nisi in prima renunciatone per primum emptorem facta, quia dimidia debetur, ut constat ex titulo 20. cum seqq. lib. 8. Recop. *Indiarum, Solorzan. de jur. Indiar. tom. 2. lib. 5. cap. unic. num. 99. cum multis seqq. Escalona in Gazophylac. Reg. p. 2. lib. 2. cap. 10.*

22 De militiis Romanorum non pauci fasè edisserunt præter illos, quorum hic fit mentio, ut Alciat. de præsumpt. reg. 3. præf. 25. & lib. 8. parerg. cap. 25. Petr. Gregor. *Synagm. lib. 19. per tot. ubi de armata militia, Solorzan. sup. lib. 2. cap. 31. num. 28. Garcia d. cap. 4. n. 15. & 16. Revard. conj. Etaneor. lib. 3. cap. 3. ubi triplicem militiam distinguit, de quo prædixi supra, lib. 2. cap. 1. num. 17.*

23 Pro appendice hujus capituli, ubi de acquæstu conjugali actum est, adjicere placet quæstionem, quam jam diu literis mandatam observabam, cujus hæc hypothesis. Petrus duxit Ioannam in conjugem, octo mille pro dote receptis: uxor liberis procreatis decessit, quorum bona pater retinuit: deinde ipse cum Catharina secundo contraxit, à qua duo millia dotis nomine percepit, & confecto inventario constitit, totidem duntaxat ex bonis primi conjugii superesse. Diu matrimonio persistente, plura conjuges acquisierunt, ita ut viro defuncto, octo millia in hæreditate superfuissent, quæ omnia pro dote matris suæ liberi prioris conjugii exigere conantur. Vidua se tueretur, quia quatuor millia multiplicata sunt matrimonio suo constante, ex quibus duo illi debentur. Nunc videndum est, quibus partibus sint jura.

Primò pro liberis facit lex 33. tit. 13. part. 5. 24 *authent. ut exact. instit. dor. collat. 7. authent. Si quid, C. qui potior. quibus cavetur, quod in dotalium concursu, exceptis bonis extantibus secundæ uxoris, prior præferatur. Unde à paritate, seu majoritate rationis, etiam quoad lucra matrimonio potior haberi debet, cum mulieri validius sit jus ad repetitionem dotis, quam ad lucra conjugalia, ut patet; nam pro dote sæpe mariti creditores excludit, l. *Assisus 12. C. qui potior. quoad lucra quilibet creditor adhuc ex personali actione potior muliere habetur, l. 9. tit. 9. lib. 5. Recopil.* Igitur quod in dote stabilitum est pro uxore prima, multò magis in superlucratis obtinebit. Secundò expenditur illud juris axioma, *Si vinco vincens te, à fortiori vincam te, traditum in l. De accessionibus 14. de divers. & tempor. præscriptis.* dos enim prior præponitur creditoribus qui constante matrimonio secundo cum marito contraxerunt, qui ut præmissum est, superant quoad lucra posteriorem conjugem: ergo & hanc vincet conjux anterior.*

Tertiò, ubi dos restitui postulat, agitur de 25 damno vitando: at vidua exigens lucrorum dimidiam, de lucro captando, ut vox ipsa significat: in re autem controversa tutius est favere repetitioni, quam adventitio commodo, l. *Non debet 42. §. 1. de reg. jur. ex quo in omnibus causis jura magis foyent versantem in damno, quam intendentem lucrari, l. fin. §. Sin verò creditores, C. de jur. deliber. l. fin. §. Si quis verò, C. de codicil. l. Qui autem 6. §. Simili modo dicimus, ff. quæ in fraud. credit.* Castill. cum pluribus controversis. lib. 3. cap. 1. à princ. atque in congressu creditorum melior est conditio agentium ex causa onerosa, quam lucrativa: quod in chirographariis extra dubium est, licet in hypothecariis controversetur. Guttier. de juram. confirm. part. 3. cap. 15. num. 19. Gait de credit. cap. 4. num. 274. Merlin. de pignor. lib. 4. quæst. 25. Mantic. de tacit. convent. lib. 11. tit. 21. num. 23. Carleval. de judic. tit. 2. disp. 30.

Quartò, lucrum societatis, ac capitale sunt 26 ejusdem naturæ, conditionis, & qualitatis, ita ut inter se minimè distinguantur, nec possint, cum sint eadem res, diverso jure censei, l. *Ani 2. C. de frument. urb. Constantinopol. lib. 11. Leotard. de usur. q. 1. num. 19. & quæst. 86. num. 23. & 26. Craveta cons. 433. num. 30. & 31. Sed secunda uxor superatur ab hæredibus primæ quoad dotem, quæ est capitale: ergo etiam quoad lucrum conjugale superari debet. Et quidem inauditum est, & à ratione juris dissonum videtur, quod capitali amisso, uxor ultima lucrum percipiat. Quintò, liberi prioris matrimonii non solum nituntur hypothecæ cum prælationis privilegio, sed etiam temporis prioritati: secunda uxor in lucris conjugii nullo gaudet privilegio, & tempore posterior reperitur, idè juxta communes juris regulas in concursu succumbere debet, cap. *Qui potior 54. de regul. jur. in 6. l. 27. tit. 13. part. 5. l. Si fundum 4. C. qui potior. l. Potior 12. ff. eod.**

Sextò, si aliqua ratione uxor posterior quoad 27 superlucrata præferri deberet, maximè quia bona acquisita constante matrimonio, statim transeunt pro parte in dominium mulieris: sed hoc verum non est, ut constat ex l. 5. tit. 9. lib. 5. Recopilat. & tenent non pauci apud Hermosillam in l. 55. gloss. 2. num. 23. tit. 5. part. 5. qua constitutione tribuitur marito libera facultas alienandi absque uxoris consensu bona cõsistente matrimonio comparata;

comparata: quod foret iniquum, & ab ipsa naturali ratione dissonum, si dominium mulieri esset quæsitum, l. *Id quod nostrum* 11. de regul. jur. cum similibus adductis per glossam ibi. Unde remoto jure domini, nullo potest vidua pretendere prælationem in lucris sui matrimonii. Vltimò, ex eadem lege 5. Recop. sic arguitur. Si marito licet hujusmodi bona alienare, ac disperdere, etiam in pravos usus, fraude cessante, ut prænotatur sup. n. 9. & observat ex aliis Hermosill. d. gloss. 2. n. 22. posset utique ex eisdem lucris exsolvere dotem prioris conjugis, adhuc renitente secunda, cui jus non erat ad impediendam solutionem vivo marito. Ergo nec post ipsius mortem obstabit, ne satisfiat hæredibus defunctæ ex superlucratibus, quod illis maritus debebat, nec ratio discriminis facile poterit inveniri.

Ex quibus, & aliis communiter receptum habetur, quod mortuo marito, ex quibuslibet bonis, quæ reliquerit, etiam quæsitis secundo matrimonio constante, dos prioris conjugis persolvatur, & ita hæc sententia obtinuit in praxi, ut si quis aliud asseveraret, somniare crederetur, ut ait Hermosilla in l. 49. gloss. 5. num. 9. tit. 5. part. 5.

28 Ast pro vidua uxore posterioris conjugii validissimæ rationes militant, ut bonis multiplicatis non privetur. Primum, mulier ex legis regie dispositione est domina pro parte bonorum, quæ matrimonio constante acquiruntur; ideo adversus hæc liberi primi matrimonii nullam habent actionem: non personalis competit, quia posterior uxor cum antecessore non contraxit, nec aliquo modo existit obligata, ut illa actione teneatur, l. *Actionum* 24. §. 1. de action. & oblig. Parlador. differenc. 36. à princ. Paz in Praxi, tom. 3. cap. 1. num. 3. cum seqq. nec competit hypothecaria, cum pars dimidia lucrorum legis ministerio statim in uxorem transit, nunquam mariti facta, quanvis per eum res sit acquisita, sicut præmittitur supra, num. 8. Cum ergo hæredes primæ uxoris actione careant in secundam pro bonis superlucratibus, quatenus ad hanc pertinent, audiri non debent in judicio, à quo repellitur qui sine actione petit, l. *Si pupilli* 6. §. *Videamus*, de negot. gest. l. *Si quid possessor* 54. §. *Illud*, de petition. hæredit. Barbosa ex pluribus axiom. 9. n. 4.

29 Secundum, expenditur lex 33. Partit cum aliis, de quibus sup. num. 24. quæ decernunt, mulierem ex primo matrimonio præferendam posteriori in viri bonis, exceptis quæ extant, ac secundæ uxoris esse noscuntur, ea ratione expressa, quia propria ipsius sunt, authent. ut instante exact. dot. collat. 7. §. *His igitur*, ibi: *Et unquamque oportet, quod suum est habere, nullo privilegio indigens.* Atqui dimidia pars ejusmodi lucrorum propria est uxoris secundæ, cujus matrimonio constante sunt quæsitæ. Igitur ex identitate rationis portio ex bonis multiplicatis competens secundæ conjugii, per hæredes primæ auferri dotis prætextu nequit, & quod de rebus dotalibus deciditur, in acquisitione conjugali debet observari; nam quoties lex rationem exprimit decidendi, similes complectitur casus, in quibus eadem reperitur. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 1. n. 34. Tiraquel. de retract. lignag. §. 20. num. 3. & 8. Petr. Barbosa in l. *Si constante*, in princ. num. 102. solut. matrim. Menoch. conf. 484. n. 8. & 9.

30 Tertium, uxor ex bonis in matrimonio acquisitis tenetur ad debita, quæ illo constante mari-

tus contraxit, non ad antea contracta, ut deducitur ex l. 9. tit. 9. lib. 5. Recopilat. quæ constituitur, ut si mulier renunciaverit lucris conjugii, non teneatur creditoribus, qui cum marito durante matrimonio contraxerunt, quoniam anterioribus, etsi acceptet lucra, solvere non compellitur, quod extra dubium est, ac observatur ab Azevedo ibi, num. 20. Pichard, in §. *Quadam actiones*, num. 40. Instit. de actionib. Mathienz. in l. 7. gloss. 1. num. 2. tit. 3. lib. 5. Recopil. Hermosill. in l. 49. gloss. 7. num. 9. vers. *Quæ tacita*, tit. 5. p. 5. Cumque ex inventario appareat dos primæ uxoris diminuta, quando duxit secundam Petrus, hæc compellenda non est, ut de propriis bonis superlucratibus satisfaciatur, quod maritus ante suum matrimonium secundum jam debebat.

Quartum, hæc conjugalitatis societas eisdem subijcitur regulis, quibus conventionalis. Hermosilla cum aliis ubi proxime. Sed in conventionali societate creditores illa anteriores actionem non habent in bona communia, sed solum in ea, quæ propria sunt debitoris. Fontanella de pact. nupt. claus. 4. gloss. 9. part. 2. ex num. 51. Magon. Lucenti decif. 1. Hermos. loc. cit. Igitur nec mulier ex lucris suæ societatis tenebitur solvere dotem, quam maritus antequam ipsa nuberet, dissipaverat.

Quintum, qui in rem actionem habet, potior existimatur cunctis creditoribus cujuscumque temporis, privilegii, & qualitatis; nec propriè dicitur cum illis concurrere, ut prælationi locus sit, quia dominium est omnium aliorum jurium suffocativum, quod illa penitus absorbet, dicta authent. ut exact. inst. dot. cum similibus, P. Molin. de justit. & jure, disp. 536. num. 29. Ant. Gom. in l. 50. Tauri, num. 42. Merlin. de pignor. lib. 2. quest. 47. num. 2. Castill. controvers. lib. 3. cap. 16. num. 75. ubi plures, Pichard, in §. *Quadam actiones*, ubi de privileg. creditor. num. 43. 49. & 88. Instit. de action. Unde secundi matrimonii uxor, ut domina quoad bona superlucrata excludet primi liberos, qui ut creditores hypothecarii dotem matris suæ repetunt.

Sextum, omnis creditor agens hypothecaria probare constringitur, rem in bonis fuisse debitoris postquam contraxit, l. *Et qua nondum* 15. §. 1. de pignor. Merlin. fusc. tract. de pignor. lib. 5. quest. 68. num. 2. nec res potest hypothecæ subjacere, quæ nunquam in dominium debitoris pervenit, l. 1. de pignor. Merlin. sup. lib. 2. quest. 65. num. 6. cum in re aliena, nisi dominus patiatur, pignus regulariter consistere non valeat, l. *Quæ prædium* 6. C. si res alien. pign. dat. sit, l. *Qui filios* 6. C. que res pign. dat. poss. l. 7. tit. 13. part. 5. Merlin. d. lib. 2. q. 2. num. 1. & 2. Bona autem quæsitæ matrimonio subsistente, pro parte in ipso acquisitionis actu in dominium deveniunt uxoris, etsi ea maritus comparet, ut prænotatur sup. n. 8. & 28. quapropter primæ conjugis hæredes nihil juris habere possunt contra quæstus matrimonii secundi pro ea portione quæ ex regis constitutionibus ad secundam uxorem spectat.

Septimum, si rem ex æquitate pensitemus, grave nimis videtur, ac rigidum, bona quæ forte operis, industriæ, ac parsimoniam secundæ uxoris comparata inveniuntur, integrè cedere primæ confortis successores, quæ ut sæpe contingit, sumptuum exorbitantia propriam dotem, ac viri substantiam extenuavit; est enim feminis innata ad vanitates propensio, D. Chrysofom, in epist. D. Paul. ad Ephes. homil. 13. ibi: *Habent, inquit, mulieres*

mulieres in se quoddam vanæ gloria studium. Nec aliquem præterit, quantum præterit ad facultatum conservationem, ac incrementum matrisfamilias solertia, moderamen, & cura, ut habetur Proverborum cap. 31. vers. 11. ibi: *Confidit in ea cor viri sui, & spoliis non indigebit.* Quapropter mercede, qua digna est uxor, fraudari non oportet, sicut in fine dicti capituli 31. monemur, ibi: *Dare ei de fructu manuum suarum.* Sic leges nostræ regie uxorem quæstum nuptialium pro dimidia dominam constituerunt quod molis, miserandisque viduis auferre, rigore plenum est. Ayora de partitionib. part. 1. cap. 7. num. 3. & quidem quod alius fruatur eo quod aliquis proprio labore quæsit, lactuosum dixit Justinianus in §. 1. Instit. per quas personas nob. acquiruntur.

34 Octavum denique ab eodem fonte procedit, etenim juxta juridicam æquitatem, qui in uno gravatur, debet in alio relevari, l. *Navis* 4. §. *Cum autem*, ad leg. Rhod. de jact. l. *Titia* 35. §. *Qui in via*, de legat. 2. l. *unic.* §. *Lucrativas*, C. de impon. lucrativ. descripi. lib. 10. Argel. de acquir. possess. quest. 1. art. 1. num. 14. Barbosa cum aliis axiom. 108. num. 5. Et cum secunda uxor suæ dotis jacturam sustineat ob prælationem primæ, æquum erit, ut quoad conjugalem acquisitionem ei subveniatur. Neque afflictæ viduæ, marito simul cum dote amisso, afflictio est adijcienda, argumento capituli *Cum percussio* 7. q. 2. l. *Dionis* 14. de offi. Præsid. authent. *Navigia*, C. de furt. cum aliis apud Barbolam axiom. 18. Imò potius solatium adhibendum, l. *unic.* C. de iis qua ante apert. tabul. ibi: *Habeant verò solatium tristitia sua, quibus est omnino consulendum.*

35 Huic posteriori sententiæ pro vidua patrociantur adversus communem, ac forenses styllum Cancr. variarum part. 3. cap. 1. num. 167. Magon. Lucenti decif. 31. Ayora de partitionib. part. 3. quest. 13. num. 48. Hermosilla in l. 49. gloss. 7. num. 9. tit. 5. part. 5. Garcia de expens. cap. 15. in fin. & ita decium in Granatensi Prætorio testatur Hermosilla dicto num. 9. in fin. atque errare graves, & peritos viros aliter pronunciantes, asseverat Ayora.

36 Qua opinione, ut de jure vera, retentâ, non oberunt quæ pro contraria expendimus supra. Non primum ex l. 33. Partit. cum similibus; nam datur notissima diversitatis ratio, cum secunda uxor agat ad dotem ut creditrix, ideo antiquior succumbit; lucrata verò exigit ceu domina, qua ratione creditores excludit, ac superat sicut probatur num. 31. Rursus quando uxor, pro dote agit, præfertur creditoribus, qui constante matrimonio cum viro contraxerunt, ut tempore prior; sed cum de lucratibus contendit, eis tenetur satisfacere ex propria obligatione, quia bona illa cum suo onere capit, l. 9. tit. 9. lib. 5. Recopilat. nec lucra existere possunt, nisi æs alienum prius deducatur. Ex quibus fit, ut secunda conjux ex bonis acquisitis solvere compellatur posterioribus mariti creditoribus, non antiquiorem dotem, cui ipsa obligata non est quæstus conjugalitatis ratione, quoniam debitum dotale antecessit secundum matrimonium, sicut præmittitur n. 30.

37 Nec secundum ex juris axiomate, & lege De accessibus: nam illud non procedit quoties datur diversa vincendi ratio, ut observavi supra, lib. 1. cap. 7. numero 58. Barbosa axiom. 226. D. de Faria Novæ Addit. ad Covar,

num. 2. prima enim uxor superat ut creditrix posteriores mariti creditores; hi verò non vincunt secundam conjugem, quia ipsa sint potiores, sed quoniam possidet bona superlucrata, quæ habere non valet, nisi ære alieno soluto. Inde est, quod licet prima uxor vincat creditores, qui vincunt secundam, hanc tamen non potest illa exsuperare propter diversitatem juris vincendi, & quoniam creditores habent jus ad omnem acquisitionem matrimonii, uxor autem prima nullum quoad dimidiam, quæ est propria secundæ.

Non tertium, quia verum non est, uxorem ex causa lucrativa acquisitionem conjugalem percipere, quanquam lucrum vocetur; nam & in cæteris societatibus, quod capitali accrescit, sic nuncupatur: & tamen nemo dicit, socios ex causa lucrativa acquirere quod ultra sortem accipiunt, & titulus pro socio onerosus censetur; & qui ex hac causa non lucratur, in damno versari dicitur, l. *Ob famus* 49. ibi: *Si non ad damnum rescindendum idoneus est, ff. de administrat. tutor. l. 2. §. Si quis*, ibi: *Dammum enim pati videtur, qui commodum amittit, ff. ne quid in loc. public. Leotard. de usur. quest. 72. num. 45. Petr. Gregori eodem tract. lib. 2. cap. 4. num. 18. in fin.* Nec mulieribus lucra hujusmodi ex alicujus liberalitate proveniunt, quæ ad societatem præter dotem conferunt laborem domesticum, curam, arque industriam, quæ plurimum præstant ad conjugales acquisitiones, sicut notatur supra, num. 33. Unde non de lucro captando agunt, ut supponit argumentum.

Non quartum, quod & Leotardi propositio obtinebit in conventionali societate, ubi capitalium contributio fit ad negotiationem lucri causâ; at in matrimonio apud nos solum contrahitur societas lucri, quod supervenerit labore, & industria cujusque ex confortibus, ut commune sit: nec capitale attenditur, aut communicatur. Hermosilla in l. 55. gloss. 2. num. 26. tit. 5. part. 5. nec dos constituitur ad quæstum, sed ad supportanda onera matrimonii, l. *Pro oneribus* 20. C. de jur. dot. l. *Dotis fructus* 8. ff. eod. unde nihil commune habet dos cum bonis superlucratibus, ut eodem jure censeantur, ac mulieri primæ idem jus competat in his, ac in illa, quæ inter se omnino distinguuntur. Non quintum; nam secunda uxor dominium à lege habet in bonis matrimonio constante quæsitis, quod validius est ac superat hypothecam, ac privilegia dotis prædefunctæ mulieris, ut ostendimus supra, num. 31.

Nec magis urget sextum, etenim apud nostrates receptum est, ut jam sæpe prædiximus, uxori dominium, ac possessionem quæri legis ministerio omnium, quæ maritus matrimonio constante lucratur, nec aliud probatur ex l. 5. Recop. imò communis sententia roboratur; nam si uxor non foret domina quæstum conjugalem, maritus habens dominium in solidum potest pro libito de acquisitis disponere, l. *In re mandata* 21. C. mandat. inanisque esset legis regie dispositio: sed quoniam ejusmodi bona erant mulieri communia, ex quo nequibat maritus illa absque assensu consortis alienare, l. 1. & per totum Cod. de commun. rer. alienation. opus fuit ut per legem talis facultas specialiter tribueretur, quod nihil iniquitatis continet, cum plura existant, quæ legislatorem ad sic decidendum movere possent; vir etenim